Aile Sağlığı Elemanı İşçi Değil

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Yargıtay 9. Hukuk Dairesi	14.05.2026	Bozma

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2026/3963	2026/4642	1475 s.K. 14, 5258 s.K. 3/2, 5258 s.K. 8/2, HMK 114/1-b, Anayasa 128

ÖZET

Aile sağlığı merkezinde ebe-hemşire olarak çalışıp evlilik nedeniyle ayrılan davacının kıdem tazminatı talebi kabul edilmişti. Yargıtay, 5258 sayılı Kanun 3/2 ile açıktan atanan davacının idari hizmet sözleşmeli personel olduğunu, davanın idari yargıda görüleceğini belirterek bozdu.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/aile-sagligi-elemani-evlilik-kidem-idari-yargi-2026-4642/ →

Karar metni

Yargıtay Karar Arama sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

9. Hukuk Dairesi 2026/3963 E. , 2026/4642 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ : Erzurum Bölge Adliye Mahkemesi 6. Hukuk Dairesi

SAYISI : 2025/28 E., 2025/3143 K.

DAVA TARİHİ : 23.11.2022

İLK DERECE MAHKEMESİ : Hozat Asliye Hukuk (İş) Mahkemesi

SAYISI : 2022/60 E., 2024/115 K.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin 16.12.2011-31.03.2022 tarihleri arasında davalı ... Bakanlığına (Bakanlık) bağlı ...) nolu Aile Sağlığı Merkezi ve (2) nolu Aile Hekimliği nezdinde aile

sağlığı elemanı ve ebe hemşire olarak kesintisiz şekilde çalıştığını,10.06.2021 tarihinde evlenmiş olan davacının 03.03.2022 tarihinde işverene verdiği dilekçeyle; 1475 sayılı (mülga) İş Kanunu'nun (1475 sayılı Kanun) hâlen yürürlükte olan 14. maddesi kapsamında evlilik nedeniyle iş sözleşmesini sonlandırdığını bildirmesine karşın işçilik tazminat ve alacaklarının ödenmediğini ileri sürerek kıdem tazminatı ile yıllık izin ücreti alacaklarının davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde; davanın idari yargı mahkemelerinde açılması gerektiğini, davanın görevsizlik nedeniyle reddinin gerektiğini, hizmet sözleşmesinin Aile Hekimliği ile yapıldığını, İl Sağlık Müdürlüğünce herhangi bir hizmet alımı olmadığını bu sebeple davalı Bakanlığa yöneltilen davanın husumet yokluğundan reddinin gerektiğini, davacının kamu dışı sağlık personeli olarak görevliyken kendi isteğiyle iş sözleşmesini sebepsiz şekilde feshettiğini, başvuru dilekçesinde evlilik nedeninin fesih gerekçesi olarak belirtmediğini, davacının tüm yıllık izinlerini kullandığını savunarak davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; davacının 19.12.20 11... .03.2022 tarihleri arasında Hozat (2) nolu Aile Hekimliği birimi nezdinde "aile sağlığı elemanı, ebe-hemşire" olarak aralıksız biçimde çalıştığı ve nüfus kayıtlarına göre 10.06.2021 tarihinde evlendiğinin anlaşıldığı, davalı vekili tarafından davanın "yargı yolu açısından görevsizlik", "yetkisizlik", "husumet yönünden ret" gerekçeleriyle usulden reddine karar verilmesi talep edilmiş ise de; davacının kamu dışı aile sağlığı elemanı olarak görev yaptığı, taleplerin 4857 sayılı İş Kanunu kapsamındaki işçilik alacakları olduğu, Uyuşmazlık Mahkemesinin 2020/ 44... /71 Karar ve 27.01.2020 tarihli emsal mahiyetteki kararı gözetildiğinde davanın çözümünde adli yargı mahkemelerinin görevli olduğunun değerlendirildiği; 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 5. maddesi uyarınca Mahkemenin yetkili olduğu; aile sağlığı elemanlarının sevk ve idare yönünden aile hekimlerine bağlı oldukları ancak çalışma koşullarının davalı ... tarafından belirlendiği ve ücretlerinin Devletçe ödendiği, bu anlamda işverenin davalı Bakanlık olduğunun anlaşıldığı, Yargıtay 22. Hukuk Dairesinin (Kapatılan) 2016/13406 Esas, 2019/5774 Karar sayılı kararının da bu doğrultuda olduğu husumet yönünden hukuka aykırılık bulunmadığı, davacının, Tunceli İl Sağlık Müdürlüğüne sunulmak üzere Hozat İlçe Hastanesi Baştabipliğine hitaben yazmış olduğu 03.03.2022 tarihli dilekçesinde; 10.06.2021 tarihinde evlenmiş olması nedeniyle 1475 sayılı Kanun'un hâlen yürürlükte olan 14. maddesi uyarınca 31.03.2022 tarihi itibarıyla iş sözleşmesini sona erdireceğini bildirmiş olduğu, 29.03.2022 tarihli dilekçesinde ise; ihbar süresini doldurmaksızın 31.03.2022 tarihinde işten ayrılacağını beyan ettiğinin anlaşıldığı, buna göre davacı işçinin evlendiği tarihten itibaren bir yıllık süre içerisinde fesih beyanında bulunduğunun ve kıdem tazminatına hak kazandığının sabit olduğu, yanı sıra davacı işçinin işten ayrıldığı tarihte kullanmadığı 20 gün ücretli izin hakkının bulunduğunun tespit olunduğu gerekçesiyle 25.06.2024 havale tarihli ek bilirkişi raporundaki hesaplamalar doğrultusunda davanın kabulüne karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulması üzerine Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin 17.12.2024 tarihli ve 2024/13234 Esas, 2024/16189 Karar sayılı Kanun Yararına Bozma kararında; aile hekimliğinde çalışan yardımcı personelin işvereninin Bakanlık olduğu, aile hekiminin ise işçiye karşı işveren vekili konumunda olduğunun kabul edilmiş olunduğu, bu nedenle davalı Kuruma husumet tevcihinde hata edilmediği, davacının ... Kurumu hizmet döküm cetveli kayıtlarına bakıldığında İlk Derece Mahkemesince esas alınan hizmet süresinin dosya kapsamına uygun olduğu, davacının iş sözleşmesinin evlilik sebebiyle feshedilmesinden dolayı 1475 sayılı Kanun'un hâlen yürürlükte olan 14. maddesi gereği kıdem tazminatına hak kazandığı, davalı yanca tam olarak kullandırıldığı ya da karşılığının ödendiğinin dosya kapsamında kesin delille ispatlanamadığından davacının yıllık izin ücreti alacağının bulunduğunun anlaşıldığı gerekçesiyle davalının istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

Davalı vekili temyiz dilekçesinde;

1. Dava konusu uyuşmazlığı çözmeye idari yargı mercîîlerinin görevli olduğunu, Bakanlık tarafından iki farklı hukuki statüde aile sağlığı elemanı istihdam edildiğini, bunların birinin kamu personeli diğerinin kamu dışı personel olduğunu, davacının da kamu dışı eleman olduğunu, hukuki statüsünün işçi olmayıp idari hizmet sözleşmesi kapsamında istihdam edildiğini, dolayısıyla Anayasa'nın 128. maddesinde yer alan "diğer kamu görevlisi" olduğunu, buna göre ise davanın idari yargı mahkemelerinde görülmesi gerektiğini,

2. Davacının işçi olmaması sebebi ile kıdem tazminatına hak kazanmadığını,

3. Davacının işvereninin Aile Hekimi olduğunu, davalı Bakanlık ile imzalanan bir iş sözleşmesinin bulunmadığını, davacının alacaklarından davalı Bakanlığın sorumluluğunun bulunmadığını,

4. Sunulan dava şartı arabuluculuk başvuru formunda sadece kıdem tazminatı talep edilmiş olduğunun görüldüğünü,

5. Davacının 29.03.2022 tarihinde sunduğu dilekçesi üzerine iş sözleşmesinin feshedilmiş olduğunu, bu dilekçesinde evlilik nedenine dayanılmadığını ileri sürmüştür.

B. Değerlendirme ve Gerekçe
Uyuşmazlık, davacının hukuki statüsünün ne olduğu, taraflar arasındaki ilişkinin iş sözleşmesine mi yoksa idari sözleşmeye mi dayalı olduğu, buna bağlı olarak uyuşmazlığın çözüm yerinin adli yargı olup olmadığı noktasında toplanmaktadır.

Sözleşmeli personel, idare ile imzaladığı bir idari hizmet sözleşmesi kapsamında çalışmasına rağmen çalışma koşulları ve özlük hakları itibarıyla kamu iktisadi teşebbüslerinde çalışanlar 399

sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Personel Rejiminin Düzenlenmesi ve 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu (657 sayılı Kanun) kapsamında çalışanlar ise bu Kanun hükümleri ve kendi özel kanunlarına tâbidir. Özel kanunda hüküm bulunmayan hâllerde ise 06.06.1978 tarihli ve 7/15754 sayılı Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esaslar uygulanır.

5258 sayılı Aile Hekimliği Kanunu'nun (5258 sayılı Kanun) "Personelin Statüsü ve mali haklar" başlığını taşıyan 3/1-2 hükmünde Sağlık Bakanlığının, Aile Hekimliği hizmetlerini yürütmek için kimleri sözleşmeli olarak çalıştırabileceği ya da kimleri görevlendirebileceği açıklanmıştır. Üçüncü fıkrasında, Bakanlık veya diğer kamu kurum veya kuruluşlarında kadroya bağlı olarak uzman tabip, tabip, ebe, hemşire ve sağlık memuru olarak çalışmakta iken sözleşmeli aile hekimi veya aile sağlığı elemanı olarak çalışmaya başlayanların, kurumlarında aylıksız veya ücretsiz izinli sayılacakları ve bunların kadroları ile ilişkilerinin devam edeceği, bu personel talep ederse eski görevine atanacağı ve sözleşmeli statüde geçen sürelerinin kazanılmış hak derece ve kademelerinde veya kıdemlerinde değerlendirileceği, yine Bakanlık veya diğer kamu kurum ve kuruluşlarında sözleşmeli olarak çalışmakta iken sözleşmeli aile hekimi veya aile sağlığı elemanı statüsüne geçenler de eğer önceki sözleşmeli personel statüsüne dönmek isterlerse, eski kurumlarındaki boş pozisyonlara öncelikle atanacakları ve bu Kanun kapsamındaki çalışmalarının hizmet sürelerinde dikkate alınacağı belirtilmiştir.

Aile hekimliği hizmetinin esasları 5258 sayılı Kanun'un 5. maddesinde düzenlenmiştir. Maddede aile hekimliği uygulamasına geçilen yerlerde, kişilerin aile hekimine kaydının yapılacağı, her bir aile hekimi için kayıtlı kişi sayısının, asgari 1.000, azami 4.000 olacağı, aile hekimliği hizmetlerinin ücretsiz sunulacağı, acil hâller hariç, haftada kırk saatten az olmamak kaydıyla ilgili aile hekiminin talebi ve o yerin sağlık idaresince onaylanan çalışma saatleri içinde bu hizmetlerin yerine getirileceği, acil hâller ve mücbir sebepler dışında, kişi hangi ... kuruluşuna tâbi olursa olsun, aile hekiminin sevki olmaksızın sağlık kurum ve kuruluşlarına başvuranlardan katkı payı alınacağı, bu katkı payı tutarının, ... ve ... Bakanlıklarınca müştereken belirleneceği, diğer kanunların aile hekimliği hizmetleri kapsamındaki hizmetlerin sunumu ile sevk ve müracaata ilişkin hükümlerinin uygulanmayacağı, aile hekimlerinin şahsi kayıtlarının ilgili il ve ilçe sağlık idare birimlerinde tutulacağı, aile hekimlerinin kullandığı kayıtların, kişilerin sağlık dosyaları ile raporların, sevk belgesi ve reçete gibi belgelerin, resmî kayıt ve evrak niteliğinde olduğu ve bunların hekimin ayrılması veya kişinin hekim değiştirmesi hâlinde eksiksiz olarak devredileceği, ilgili mevzuatta birinci basamak sağlık kuruluşları ile resmî tabiplerce düzenlenmesi öngörülen her türlü rapor, sevk evrakı, reçete ve sair belgelerin, aile hekimleri tarafından düzenleneceği hususları vurgulanmıştır.

5258 sayılı Kanun'un 8/1 hükmünde, hangi hususların ....Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceği sayılmış ve maddenin ikinci fıkrasında da aile hekimi ve aile sağlığı elemanlarıyla yapılacak sözleşmede yer alacak hususların ve bu Kanun'da belirlenen esaslar çerçevesinde yapılacak ödeme tutarları ile bu ücretlerden indirim oran ve şartlarının, sözleşmenin feshini gerektiren sebeplerin, Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınarak Sağlık Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceği belirtilmiştir.
5258 sayılı Kanun'un 3/2 hükmünde, ikinci cümlesinin bir kısmı ile son cümlesinin, 5. maddesinin

ikinci fıkrasının üçüncü cümlesinin ve 8. maddesinin ikinci fıkrasının bir kısmının iptali istemiyle açılan davada (Anayasa Mahkemesinin 21.02.2008 tarihli ve 2005/10 Esas, 2008/63 Karar sayılı kararı) Anayasa Mahkemesince, iptali istenen Kanun'un 3. maddesinin son fıkrasının ikinci cümlesi dışındaki iptal istemlerinin 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'na (Anayasa) aykırılık oluşturmadığına hükmedilmiştir.

Anayasa Mahkemesince, 5258 sayılı Kanun'un 3/2 hükmünde son cümlesinin iptali isteminin reddine dair verilen kararın gerekçesinde; dava konusu cümleyle, Sağlık Bakanlığı tarafından, bu Bakanlık veya diğer kamu kurum veya kuruluşları personeli arasından, sözleşmeli olarak çalıştırılan ya da görevlendirilenler dışında, ihtiyaç duyulması hâlinde, Türkiye'de mesleğini icra etmeye yetkili ve 657 sayılı Kanun'nun 48. maddesinin (A) bendinin (4), (5) ve (7) numaralı alt bentlerindeki şartları taşıyan kamu görevlisi olmayan uzman tabip, tabip ve aile sağlığı elemanlarının, Sağlık Bakanlığının önerisi, Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine sözleşme yapılarak aile hekimliği uygulamalarını yürütmek üzere çalıştırılabileceği, Anayasa'nın 128. maddesi çerçevesinde Devletin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü olduğu kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerde memur ve/veya diğer kamu görevlilerinden hangisinin çalıştırılacağına ilişkin tercihin kanun koyucunun takdir alanı içinde olduğu, Kanun kapsamında çalışacak aile hekimi ve aile sağlığı elemanlarının idare ile imzalayacakları sözleşmenin idari hizmet sözleşmesi niteliğinde olduğu ve aile hekimliği uygulamalarını yürütmek üzere uzman tabip, tabip ve aile sağlığı elemanlarının idari hizmet sözleşmesi yapılarak çalıştırılabileceği, bu çalışma şekli Anayasa'nın 128. maddesi kapsamında olduğundan iptali istenen kuralın Anayasa'ya aykırılık teşkil etmediği belirtilmiştir.

Somut olayda, davacının davalı ... Bakanlığına ait Aile Sağlığı Merkezi işyerinde, 5258 sayılı Kanun'un 3/2 hükmü uyarınca açıktan atamayla "sağlık elemanı-ebe hemşire" olarak çalıştığı hususu tartışmasızdır. Yukarıda belirtilen maddi ve hukuki olgular ile ilâmın İlgili Hukuk bölümünün (4) numaralı paragrafında belirtilen Yargıtay kararı gözetildiğinde, davacının sözleşmeli personel olarak görev yaptığı ve işçi sayılamayacağı anlaşılmaktadır. Taraflar arasında imzalanmış bulunan idari sözleşmeye dayalı uyuşmazlığın çözümünün iş mahkemesinin görev alanına girmediği anlaşılmakla; anlaşmazlığın çözüm yeri idari yargı olduğundan, davanın yargı yolunun caiz olmaması sebebiyle usulden reddi gerekirken, yazılı şekilde esasa girilerek karar verilmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeple;

1. Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının ORTADAN KALDIRILMASINA,

2. İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA,

Dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,14.05.2026 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.